

**Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучылар өчен татар
эдәбиятыннан олимпиада сораулары
(муниципаль тур, 2025-2026 уку елы) 9 нчы сыйныф**

**Үткәрү вакыты - 180 минут
Максималь балл – 48**

I. Тест биремнәре (18 балл).

1. Бер тарихи вакыт аралыгында эдәбиятта барган үзгәрешләр. Эдәбиятның билгеле бер юнәлештә үсүе, эдәби закончалыклар һәм хасиятләрнең бер эсәрдән – икенчесенә, бер ижаттан – икенчесенә, бер чордан икенче чорга күчеп, аны баета һәм үзгәртә баруы (2 балл):

Жавап: _____

2. Билгеле бер дингә мөнәсәбәтле өйрәтүләрне үз эченә алган, яшәеш кануннарын Аллаһ кодрәтенә бәйләп аңлатучы, укучыны да дин кагыйдәләре, дин тарихы белән таныштыруны максат иткән эдәбият (1 балл):

- 1) урта гасыр төрки-татар эдәбияты
- 2) дини эдәбият
- 3) дөньяви эдәбият

3. Болгар чоры эдәби ядкәре. Авторын һәм эсәрнең исемен язып куегыз (2 балл):

Жавап: _____

4. Милли төрки эдәбиятлар барлыкка килгәнче яшәгән, төрки халыкларның уртақ мәдәни мирасы, төрки эдәбиятлар үсешенә нигезе (2 балл):

Жавап: _____

5. Эдәби эсәрдә табигать күренешләренә сурәтләнеше (2 балл):

Жавап: _____

6. Эдәби эсәрдә геройның тышкы кыяфәтен сурәтләү (2 балл):

Жавап: _____

7. Яшәеш кануннарын фәнни нигездә аңлатучы, кешенең ижтимагый, мәдәни, аң эшчәнлеген Аллаһ йогынтысына мөнәсәбәтле карамый торган әдәбият (1 балл):

- 1) урта гасыр төрки-татар әдәбияты
- 2) дини әдәбият
- 3) дөньяви әдәбият

8. Көрәш идеяләрен тормышка ашыруга гомерен багышлаган, көрәш ярдәмендә иске тәртипләргә каршы күтәрелгән романтик герой. Мондый тип лирик герой Сәгыйть Рәмиев ижатында актив чагылыш таба (2 балл):

Жавап: _____

9. Мәүла Колый ижатындагы төп жанр (2 балл):

Жавап: _____

10. *Тәгәрәп аунап*

Буй үскән,

Туган илем, исән бул!

Чәч кузгатып,

Жай искән,

Таңгы әңлем, исән бул!

Йөгереп - йөгереп туктаган...

Яулык болган сыктаган,

Нәзкәй билем, исән бул!.. Әлеге шигырьнең исеме һәм авторын языгыз (2 балл):

Жавап: _____

II. Язма җавапка бәйле биремнәр (30 балл).

1. Мәҗрифәтчелек реализмы һәм аңа хас үзенчәлекләр. Әлеге үзенчәлекләренә Муса Акъегетнең «Хисаметдин менла» әсәре мисалында аңлатып языгыз (10 балл).

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on the right side, suggesting it's resting on a surface. There is no handwriting or other markings on the paper.

2. Муса Акъегетнең «Хисаметдин менла» әсәрендә төп конфликт. Ул кемнәр арасында барлыкка килә һәм үсә? (5 балл):

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

3. Муса Акъегетнең «Хисаметдин менла» әсәрендәге үзегез теләгән бер геройга характеристика бирегез (5 балл):

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

4. Муса Акъегетнең «Хисаметдин менла» әсәрендә автор фикерен – идеяне аңлатып языгыз (5 балл):

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

5. Бүгөн актив ижат эше белән шөгилыләнә торган (урта һәм яшь буын)
3 шагыйрьнең һәм 2 язучының исем-фамилиясен языгыз (5 балл):

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, typical of notebook paper. There are no margins, text, or other markings on the page.
